

PŘEDŠKOLNÍ PEDAGOGIKA 1

Zora Syslová

OBSAH

1. Předmět předškolní pedagogiky
2. Pojetí dítěte a dětství v historickém kontextu, počátky a vývoj institucionálního vzdělávání u nás
3. Reformní hnutí a jeho odkaz dnešku
4. Proměny cílů předškolní výchovy, humanisticky orientované vzdělávání (OOM, RVP PV, MŠPZ)
5. Rodina jako výchovný činitel, předškolní pedagog
6. Dítě jako subjekt vzdělávání

Obsah PP2 (3. semestr)

- Cíle vzdělávání a jeho obsah – kompetence, vzdělávací oblasti, hodnocení výsledků vzdělávání
- Organizace vzdělávání (spontánní a řízené činnosti), podmínky pro vzdělávání
- Hra jako základní prostředek vzdělávání
- Metody práce s dětmi (prožitkové učení)
- Participační řízení, spolupráce s rodiči
- Návaznost předškolního a základního vzdělávání

1. Předmět předškolní pedagogiky

Čím se zabývá předškolní pedagogika?

- Pomáhá zvyšovat úroveň pedagogické praxe

Jaký je vztah mezi teorií a praxí?

- Teorie zobecňuje konkrétní činnosti, vyjadřuje zákonitosti
- Praxe aplikuje obecné „poučky“

Které další vědní obory se zabývají a pomáhají s poznáním dítěte předškolního věku?

1. Předmět předškolní pedagogiky

Při sledování každé výchovné situace je třeba mít na paměti, že je v ní přítomná:

- **osobnost jedince, který je vychováván**
- **sociální a přírodní prostředí**
- **cíl, k němuž vzdělávání a výchovné působení směřuje**
- **osobnost vzdělavatele (jeho styl)**

Eva Opravilová, 2005

„Nejraději bych napsal, že pro mateřské školy bychom měli mít nejlepší učitelky ze všech školských kategorií a školských stupňů, třebaže se tento požadavek může zdáti přemrštěný. Ale není přemrštěný, jestliže pochopíme, jak velký, zodpovědný a obtížný úkol svěřujeme učitelkám mateřských škol. Pokazí – li něco učitel u žáka desetiletého, dvanáctiletého, lze to ještě napravit. Ale počíná – li si nemoudře vychovatelka dítěte ve věku předškolním, nikdo nikdy již nenapraví chyby, jichž se dopustila.“

Stanislav Vrána, 1946

Zkušenosti ze vstupní praxe

- A. Jaké cíle si klade dnešní MŠ?
- B. Jaké je dnešní dítě?
- C. Jaká je současná učitelka?
- D. Co byste vytkli dnešní MŠ?
- E. Co hodnotíte pozitivně na MŠ?

Zkušenosti ze vstupní praxe

JAK UMÍME POZOROVAT A
ZAZNAMENÁVAT (POPISOVAT)
CO VIDÍME?

UKÁZKY - DĚTI

- *„Chování dětí bych hodnotila ve škole známkou „výborně“. Opravdu mě překvapilo, jak disciplinované, hodné, tiché a klidné děti po celou dobu působily.“*
- *„Děti jsou samostatné, ukázněné, klidné, spokojené, ohleduplné, usměvavé.“*
- *„Děti na praxi mi přišli spíš jako roboti. Ony sice všechno udělají, udržují pořádek, ale taková ta dětská hravost jim chyběla.“*
- *„Příchozí děti automaticky sedaly ke stolečkům a samostatně pracovaly, učitelka děti sledovala a dětem, které si řekly, radila. Děti, které si chtěly hrát odcházely k různým kamarádům do hracích koutků, případně si půjčily stavebnice nebo knížky k prázdným stolečkům.“*

UKÁZKY - DĚTI

- *„Děti se na všechno ptají paní učitelky : „Můžu si jít prosím, paní učitelko, hrát na dopravko?“ „ Můžu si jít prosím, paní učitelko, hrát za dětmi na překážkovou dráhu?“. Nejsou schopné se na ničem samy domluvit, na všechno potřebují souhlas paní učitelky a to když si malují: „ Paní učitelko můžu si prosím vzít místo voskovek progressa?“.*
- *„Dva chlapci se spolu prali, oba to brali jako hru, dokud jeden toho druhého nepraštil víc než si ten druhý přál. Chlapec řekl: „Mě se to nelíbí“, ten druhý chlapec se mu omluvil a hráli si spolu dál. Učitelka vůbec nemusela do tohoto konfliktu mezi dětmi zasáhnout a děti ho v naprostém klidu vyřešily samy. Děti řeší téměř všechny své problematické situace neagresivně, hodně spolu komunikují.“*

UKÁZKY - DĚTI

- *„Dva chlapci si skládali stavebnici. Společně postavili lod'. Po chvíli si ji jeden z nich půjčil a z lodě se náhle stal fotoaparát, který mu však omylem spadl a rozbil se. V tom přišel druhý chlapec a byl nazlobený, že rozbil jejich lod', mračil se a sedl si smutně na židličku. Druhý chlapec přišel za ním a řekl mu, že to neudělal schválně, že fotil a spadla mu stavebnice, ať se na něho nezlobí. Chlapeček se pousmál a řekl, že to nevadí a omluvil se mu, že se na něho zlobil.“*

UKÁZKY - UČITELKA

- *„U menších dětí učitelka jednala klidně, vše dětem vysvětlila, vedla děti k samostatnosti jak u převlékání, tak i při stolování. Nechávala jim možnost samostatně si zvolit jakou činnost chtějí dělat. Byl zde patrný i individuální přístup k jednotlivým dětem.“*
- *„Učitelky dokáží zaujmout, mají u dětí autoritu a současně jsou jim vždy nápomocny dobrou radou.“*
- *„Když děti chodily s problémy, které se vyskytly, snažila se je vždy navést k řešení a děti pak na vyřešení dané věci dostaly prostor. Paní učitelka se potom jenom zeptala, jestli zvládly problém vyřešit a případně jak jej vyřešily.“*

- *„Paní učitelka je velice klidná, až bych možná řekla bez emocí. K dětem se chovala mile.“*
- *„Vztah paní učitelky k dětem je velmi vřelý a poučný. Snaží se jim vše vysvětlit, dává jim pocit důležitosti, vnímá je, poslouchá a často chválí. Děti k ní rády chodí a se vším se jí svěřují.“*

UKÁZKY - UČITELKA

- *„Žalování učitelky přecházely se slovy „to mě moc nezajímá za mnou s tím nechod’, to si musíte vyříkat vy dva spolu.“*
- *„Všimla jsem si, že na p.učitelku se neobrací mnoho dětí, i když samozřejmě stále jsou situace, které musí řešit. Jednu z nejčastějších zvládá takto: „P.učitelko, on mě bije!“ „Tak co s tím uděláš, jak to vyřešíš?“ když dítě neodpoví, pokračuje: „Řekni mu, že se ti to nelíbí, ať to nedělá! A jestli neposlechne, tak to budeme řešit dál...“*

LITERATURA:

BRUCEOVÁ, T. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996.
ISBN 80-7178-068-5

OPRAVILOVÁ, E. *Úvod do předškolní pedagogiky*. Praha:
SPN, 1985

OPRAVILOVÁ, E., KROPÁČKOVÁ, J. *Studijní texty k
předškolní pedagogice s úvodem do pedagogiky*.
Praha: Pedf UK, 2004. ISBN 80-7290-251-2

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2002.
ISBN 80-7178-631-4

PŘÍHODA, V. *Problematika předškolní výchovy*. Praha:
SPN, 1966.

ŠMELOVÁ, E. *Mateřská škola. Teorie a praxe I*. Olomouc:
Pedf UP, 2004. ISBN 80-244-0945-8